

Gyrithe Lemches tale ved Dansk Kvindesamfunds fællesmøde

Taler

Gyrithe Lemche
forfatter og kvindesagsforkæmper

Sted

Nyborg Strand

Omstændigheder

D. K. = Dansk Kvindesamfund.

I Lemches pointe om, »at en Mand, som f. Eks. har dygtiggjort sig i at rulle Cigarer, skulde være mere egnet til politisk Virksomhed, end en kvinde, som med Dygtighed har styret og forvaltet sit Hus« henvises der indirekte til den socialdemokratiske leder Thorvald Stauning blev udlært cigarsorterer 1892.

Referencen går fra at være let skjult til decideret eksplicit i den efterfølgende bemærkning: »Og Cigarmageren er jo dog som bekendt ingen ukendt Fremtoning dansk Politik.«

1 Hvad ligger der i Dansk Kvindesamfunds Program.

Paa sidste Fællesmøde rejste jeg i min Tale det Spørgsmaal: »Quo vadis? — Hvor gaar Du hen?« Og jeg opfordrede Fællesstyrelse og Medlemmer til allerede nu at
5 tage dette Spørgsmaal op til Overvejelse, thi den Tid var nær, hvor Punkt 2 paa vort Program: Arbejdet for Gennemførelsen af den fulde Ligestilling for Loven mellem Mand og kvinde vilde være kronet med Sejr og Punktet derfor i sin nuværende Ordlyd udtømt. Den Begrebsforvirring, som endnu faar et Flertal af
10 Dør til de kirkelige Embeder lukket for Kvinderne, maa jo snart have opløst sig som Taagedunst, naar Solen er højt paa Himlen.

Selvfølgelig pegede jeg ogsaa paa den Mulighed, at D. K., naar Punkt 2 var udtømt, slet ingen Steder gik hen men opløste sine Rækker og betragtede sin
15 Gerning som endt. — Men hvem skulde saa værge det vundne, som Erfaringen har vist os ingenlunde er bombefast sikret? — Jeg anser det imidlertid for givet, at der ikke indenfor D. K. er to Meninger om, at vort Sammenhold vil vi ikke opgive, saa denne Mulighed opholdt jeg mig ikke ved, og vil heller ikke gøre det i
20 Dag. Men der var naturligvis den anden Mulighed, at vi til hin Tid ombyttede Ordene: Gennemførelse af den fulde Ligestilling med: Bevarelsen af den fulde Ligestilling og strøg det øvrige af Programmet, hvilket jo vilde simplificere vort Arbejde i væsentlig Grad.

25 Det lyder bestikkende, og Tanken er flere Gange fremført, men jeg tror ikke
Standpunktet er holdbart. Arbejdet for Bevarelsen af den fulde Ligestilling
kræver D. K.s Tilstedeværelse hele Landet over, thi Ligestillingen skal værges
baade i Kommune og Stat, det er mange af vore Kredse klar over, og det vil være
umuligt at opretholde dem om dette Formaal alene; de maa alle — om de vil
30 beholde deres Medlemmer skære Harve i Døgnets Rejsestalde, som Ploug har
sagt om sig selv. De maa — for at blive i Billedet — have noget at lægge i
Maskinen. Dette forudsaa ogsaa det Fællesmøde, som i 1915 gav os Punkt 1
med Kvinders Dygtiggørelse og Punkt 3 med Forbedring af Kvinders og Børns
Kaar. Spørgsmaalet er imidlertid nu, om disse Punkter giver os tilstrækkeligt
35 Arbejdsstof og navnlig tilstrækkelige Muligheder for Sammenhold, naar det
Punkt, som altid har været Hovedakslen, hvorom al Kvindesag svingede,
ombytter Offensiven med Defensiven, Angrebskrigen med Forsvarsstillingen.
Sagen er jo nemlig den, at om Kampen for Ligestillingen var D. K. ene, men om
Kvinders Dygtiggørelse og om Forbedring af kvinders og Børns Kaar er vi i
40 Tidens Løb blevet flere, ja, jeg kan gerne sige: *mange*.

D. K. var i sin Morgentid at sammenligne og jeg har ved en anden Lejlighed
allerede brugt dette Billede — med en af de rigtig gode, gamle
Købmandsforretninger, som handlede med snart sagt alt ligefra Kolonialvarer,
45 Smør og Æg til Tømmer, Tjære, Kakkelovne og Foderstoffer. En af disse dejlige
Forretninger ombølget af alskens Lugte, som vi nu maa helt ud til Ebeltoft og
Mariager og Bogense for at finde. Ogsaa vi fik i Tidens Løb Specialforretninger
til Konkurrenter, som den gamle Købmandsgaard fik Kaffehandleren dog
Smørhandleren og Isenkrammeren o. m. fl. Vi fik Husmoderforeninger og
50 Landhusholdningsforeninger, og Børnesagsforeninger, og vore — om jeg maa
kalde det — Kunder tyndede ud. Den af eneste Vare, som man ikke gjorde os
stridig, var Kvindesagen at sige: den gamle, uforfalskede g Kvindesag, — thi
Ordet Kvindesag blev ogsaa efterhaanden et godtkøbs Varemærke, som
dækkede al Slags Ladning.

55
Med denne Situation for Øje rejste jeg altsaa paa Fællesmødet ifjor Spørgsmaalet:
»Quo vadis? — Hvor gaar Du hen?« Følgen heraf blev, at paa
Fællesstyrelsesmødet i September drøftede vi Programmet og nedsatte et
Udvalg, som skulde søge at and komme til Klarhed over, om vort Program
60 trængte til en Udvidelse eller blot til en Revision. Jeg tror nok, vi fra første Færd
alle var temmelig overbevist om Nødvendigheden af at udvide Programmet,

men da vi mødtes i Udvalget for at gøre hver andre bekendte med vore Resultater, viste det sig, at vi alle hver for sig var kommet dertil, at Programmet i
65 sin nuværende Skikkelse havde Rum for alt det D. K. kunde tænkes at tage op. Den eneste Tilføjelse, vi mente at kunne foreslaa, var en Kommentar til hvert af de tre Punkter, som overfor Offentligheden tilkendegav de derhen hørende Opgaver. Det er altsaa nu blevet mig overdraget her paa Mødet at gøre Rede for Fællesstyrelsens Opfattelse af, hvad der ligger i disse vore tre Programpunkter og
70 hvorfor vi ikke har ment at kunne foreslaa nogen Udvidelse af selve disse.

Nu træffer det sig saa heldigt, at det var mig, som paa det betydningsfulde Fællesmøde i Odense 1915 lige efter den ny Grundlovs Vedtagelse forelagde D. K.s reviderede Program, formuleret i tre Punkter og gjorde Rede for, hvorledes
75 Arbejdet under hvert af disse maatte tænkes at forme sig. Jeg paaviste, at dette nye med de tre Punkter under § 1 ingenlunde betegnede nogen Strømkæntring, idet hvert Punkt kun indeholdt en Retningslinie, som var gammel — og godkendt indenfor D. K.s Virksomhed.

80 At udvikle og dygtiggøre Kvinden til den fuldmyndige Borgers Ansvar og Arbejde, havde D. K. lige fra sin Stiftelse stilet imod, Programmet lød først saaledes: At hæve Kvinden i aandelig, sædelig og økonomisk Henseende og derved gøre hende til et virksommere og nyttigere Medlem af Samfundet, navnlig ved at aabne hende Vej til Selverhverv. Men denne Dygtiggørelse af den
85 politisk umyndige Kvinde, som begynder med Stiftelsen af Handeskolen og Tegneskolen, Kvinders Adgang til Universitetsstudier og haandværksmæssig Uddannelse føres efterhaanden i Slutningen af Firserne og Halvfemserne ogsaa ind paa Kvindens husmoderlige Uddannelse og Dygtiggørelse gennem
90 Husholdningsskoler og paa D. K.s ligeledes statsunderstøttede Kursus i elementær Madlavning og Skræddersyning. Allerede paa Grænsen af dette Aarhundrede dæmrer for D. K. Forestillingen om Husholdningsfagets Højnelse til et statsanerkendt videnskabeligt Studium sidestillet med Landbrugsvidenskaben, med andre ord: Folkeernæringsspørgsmaalet lagt i fuldt
95 kvalificerede Kvinders Hænder som Mellemmænd mellem Ernæringsvidenskaben og den danske Husmoder. Husmoderperspektivet set i en hidtil uanet Størrelse.

100 Programmet af 1915 er saaledes for første Punkts Vedkommende en videre Udvikling af Programmet af 1871. Dygtiggørelsen af Kvinden som politisk

umyndig Borger føres videre i Dygtiggørelsen af hende som politisk myndig Borger.

- 105 Det siger sig selv, at den sidste Dygtiggørelse maatte i første Række tage Sigte paa Kvindens nye Opgaver i Statens og Kommunens Tjeneste, de dog uden derfor at kaste Arbejdet for kvindens af husmoderlige og erhvervsmæssige Uddannelse og overbord. Efter paa Odensemødet at have lagt I Kredsene stærkt paa Sinde at sørge for Medlemmernes politiske oplysning gennem Foredrag og
- 110 Kursusrækker, i Samfundslære med Spørgetimer udtalte jeg: [Det efterfølgende anførselstegn foran »Men« står alene. Citatet skulle formentlig være afsluttet efter »... Fremtoning i dansk Politik.« 21 linjer nede, men det kan ikke siges med sikkerhed.] »Men det er ikke alene ad den teoretiske Vej, vi skal dygtiggøre Kvinden til den fuldmyndige Borgers Ansvar og Arbejde; ogsaa praktisk
- 115 Dygtiggørelse kan betegne et Skridt fremad de mod dette Maal. Fællesstyrelsen anbefaler derfor Kredsene D. K.s gammelkendte Kursus i Madlavning, Næringsmiddellære og Sundhedslære, ja, den betænker sig end ikke paa at anbefale Skræddersyning. Jo bedre en Kvinde er egnet til at fylde sin Plads i Hjemmet, jo bedre vil hun ogsaa — om hun har Kald dertil — fylde sin Plads i
- 120 det offentlige Liv, og med jo mere Vægt vil hun afgive sin Stemme. Der er maaske nok de, som vil smile ved Tanken om, at en Husmoder, hvis Hovedsyssel har været at bruge Slev og Naal, skal kunne gøre Gavn i offentlig Virksomhed — der var jo en Gang ogsaa dem, som mente, at D. Ks Arbejde for kvindens huslige Dygtiggørelse førte bort fra Valgretten — men jeg tror nok, at i
- 125 det Stykke kommer Tvivlerne til at revidere deres Anskuelse. Jeg kan heller ikke indse, at en Mand, som f. Eks. har dygtiggjort sig i at rulle Cigarer, skulde være mere egnet til politisk Virksomhed, end en kvinde, som med Dygtighed har styret og forvaltet sit Hus.
- 130 Og Cigarmageren er jo dog som bekendt ingen ukendt Fremtoning i dansk Politik.

Mod denne Fortolkning af Punkt 1 hævdede der sig ingen Røst, og den er derfor godkendt som D. K.s Fortolkning af Punkt 1 paa Programmet. De ved, at i

135 dette Foraar har Formanden udsendt Spørgsmaal til Kredsene om hvilke praktiske Kursus og andre praktiske opgaver de har taget op siden deres Stiftelse. Af de ca. 90 Besvarelser, som er indløbet fremgaar det ogsaa, at ikke en eneste af disse Kredse har afholdt sig fra praktisk Virksomhed for Kvindens Dygtiggørelse paa Hjemmets Omraade, og mange har drevet en endog meget betydelig

praktisk Virksomhed. Morsomt er det, at enkelte kredse, som kan opvise en hel Række praktiske kursus, ogsaa har været de første i Henseende til teoretisk Oplysningsvirksomhed.

145 Vi ser altsaa, at disse Virksomheder godt kan trives Side om Side, men nægtes kan det alligevel ikke, at Vægtskaalen hælder altfor meget til den huslige Side. Vi maa derfor ikke blive tratte af at pege paa Dygtiggørelse i Samfundskundskab og politiske Forhold som Meningen er med Punkt 1 i første Linie, tydelig udtalt paa Fællesmødet i Odense 1915. Hvis det er økonomiske Vanskeligheder, som

150 særlig afholder Kredsene fra at tage denne Opgave op, kunde jeg tænke mig, at Jubilæumsfondens Midler særlig kunde komme til Anvendelse paa Kredse, som opretter Kursus i Samfundslære, idet de Penge, Staten yder os til dette Formaal, ingenlunde vil strække til. Forøvrigt maa jeg med Hensyn til de indløbne Svar fra Kredsene, sige, at Fællestyrelsen har al Grund til at føle sig tilfreds med, at

155 ca. 90 Kredse med deres Svar har givet os et saa fyldigt Materiale til Belysning af Arbejdet i By og paa Land, og selv om nogle Kredse synes lidt mismodige navnlig over Konkurrencen med andre Foreninger, gaar der dog gennemgaaende gennem disse Besvarelser en fortrøstningsfuld Tone, som vidner om, at D. K. har et Tag i Befolkningen, som ikke glipper for det første

160 Stormløb. — Besvarelserne viser os ogsaa en Forskydning i det praktiske Arbejde, som Forholdene og Udviklingen har ført med sig. De langvarige Kursus i Madlavning og Skræddersyning, som tidligere var de almindelige, er nu næsten overalt afløst af korte Demonstrationskursus i Henkogning, Saltning, Diætmad, Kjoletilskæring og Omsyning. Kommunerne tager jo nu i stadig

165 voksende Grad den huslige Uddannelse op og overflødiggør D. K.s elementære Kursusundervisning. Det er nu Specialiteterne og de nyeste Metoder, som Medlemmerne interesserer sig for, især Raffinementerne. Jeg er selv er Kredsformand og ved, hvor vanskeligt det er at samle Medlemmerne om den alvorlige Sagkundskab, jeg skal derfor ikke gaa i Rette med vore Kredse for

170 forskellige Udskejelser fra den gamle, alvorlige Linie, men jeg maa dog benytte denne Lejlighed til at sige, at jeg for min Part har grumme ondt ved at faa presset ind under Dygtiggørelsen til den fuldmyndige Borgers Ansvar og Arbejde den megen Undervisning i fikse Smaa retter, Marcipan og Konfekt, Servering og Borddækning, ligesom Knipling og Broderi, Batikmaling og japansk Lakering.

175 Jeg forstaar som sagt godt, at det er Pyntepersille paa Kredsenes Opdækninger, men jeg vil alligevel her anbefale lidt ed. Maadehold. Jeg synes ikke, D. K. kan gaa i Spidsen for saa megen Velleverd og Luksus, saa holder jeg mere af de ogsaa for Tiden grasserende Kursus i Pletaftagning og Tøjpresning. Saa spartansk er

180 D. K. heller ikke, at vi anser Pletfrihed for en Luksus.

Derimod hilser jeg med Glæde de nye Kursus i Moderkundskab, seksuel Hygiejne. I denne Virksomhed med andre Foreninger, kan vi kun glæde os over, at heller ikke paa dette omraade har man betænkt sig paa at vandre i de Spor, som D. K. har traadt. Gennem disse Kursus har vi ogsaa faaet Samarbejde med yngre Lærerkrafter, som om deres Lærestole har samlet Kvinder af alle Aldre i Hundredevis, ja, lige op til 1500. — Et nyt Fag, som ogsaa trænger sig frem Kredsene er Gymnastik, og da det gamle græske Ord om en sund Sjæl i et sundt Legeme i vore Dage har faaet en ny Renaissance, vil jeg heller ikke betænke mig paa at give denne Dygtiggørelse en Plads under den almindelige borgerlige Dygtiggørelse. Det er jo saadan, at mange Kvinder først i en ældre Alder kan frigøre sig til kommunal og politisk Virksomhed, og det er derfor af Vigtighed, at de bevarer deres Ungdom og Sundhed saa længe som mulig.

195 Vender jeg mig nu til Punkt 2 paa Programmet, er jeg igen saa lykkelig at kunne pege paa mine egne Ord i 1915. Jeg udtalte paa Fællesstyrelsens Vegne: »Den Kvinde, D. K. skal føle sig repræsenteret ved, kan ikke stemme for Love, som rejser kunstige Skel mellem Mand og kvinde, f. Eks. ikke for Love som gør den ene Ægtefælle til den andens underordnede, som udelukker Kvinden fra bestemte Embeder og Stillinger, naar deres Natur ikke lægger afgjorte Hindringer i Vejen; — ikke for Love, som fastsætter en forskellig Lønsats for Mænd og kvinder med samme Uddannelse, — ikke for Love, som bygger paa den gamle Vranglære om en Moral for Mænd og en anden for Kvinder.«

205 Denne Fortolkning af Punkt 2 gav ogsaa Fællesmødet 1915 sin Tilslutning uden nogen Indvending. Den staar altsaa ved Magt den Dag i Dag.

Som De ser tales her stadig om Ligestilling for Loven. D. K. kan ikke føle sig repræsenteret ved Kvinder, som paa Rigsdagen eller i et Menighedsraad har stemt imod Kvinders Adgang til Præsteembeder. Heller ikke ved Kvinder, der har taget Ordet for en Skoleordning, som giver de kvindelige Elever en anden og ringere Uddannelse end de mandlige. Heller ikke ved Kvinder, som har udtalt sig for Forbud der som Natarbejdsforbudet vil gribe ind i Kvinders Arbejdsfrihed, men ikke i Mænds. — Her er ikke Plads for nogen Fortolkning. Dette er altsammen Forsøg ude fra paa at genrejse de gamle kunstige Skel, som Kvindesagen har paa sit Program at nedbryde. Her kan vi kun tjene én Herre, og denne Herre er den Ide, som samler os. Her er D. K.s Medlemmer tvungne til

220 paa Forhaand at være enige. Og hersker her alligevel Uenighed, maa den uenige tie eller træde ud af vore Rækker.

Vi maa vogte os for i Ungdommens Øjne at komme til at staa som en gammel Lædersæk, paa hvilken den ikke vil ofre sin unge Vin. Naar en Ide taber Føling med Ungdommen og det levende Liv, da bliver den en Doktrin, og det er imod 225 Doktriner ikke imod Idéer jeg har advaret. Der bestaar i øjeblikket en Konflikt i mangan gift, selverhervende Moders Liv, og istedetfor at stikke Hovedet i Busken som Strudsen og lade som vi ingen Konflikt kan se, skulde vi sætte vore kræfter ind paa at lægge Forholdene saaledes tilrette for saadanne Kvinder, at de uden for megen Bekymring kan forlade Hjem og Børn for at gaa til deres 230 Arbejdsplads og uden at ødelægge sig selv legemlig og sjælelig varetage begge deres Opgaver. Jeg sigter hermed til Oprettelsen af Fællesboliger særlig beregnede for Familier, hvor Hustruen har Erhvervsarbejde uden for Hjemmet; en Tanke, jeg Gang paa Gang har slaet til Lyd for. Vi faar en Gang disse Boliger, først i København senere i Provinsen, ikke blot Kvindebevægelsen men 235 Tiden og Udviklingen kræver dem, men der gaar for meget i Skudder-Mudder mens vi venter paa dem.

Her var en Sag for vore kvindelige Borgerrepræsentanter at samle sig om, kræve, at det kommunale Byggeri tog Sigte paa saadanne Boliger.

240

Kvinder kan ikke skabe, siger man. En Kvinde har dog uden en Øre paa Lommen skabt Clara Rafaels Hus for den ugifte, selverhervende Kvinde; maatte det ogsaa være Kvinder, som skabte den gifte, selverhervende Kvinde det Hus, hun mangler. Kvindesagens Opgave er ikke blot at hævde Idéen, vifte 245 med den tidlig og silde, men ogsaa at bane Vejen for den.

Hvad Punkt 3 paa vort Program angaar, er det om mulig endnu rummeligere end Punkt 1; thi Forbedring af Kvinders og Børns Kaar aabner et vidt Perspektiv for Fortolkning. Vi havde, som De vil huske for nogle Aar siden, paa 250 Maribomødet en ret alvorlig Konflikt paa Spørgsmaalet om, hvorvidt D. K. kunde give sin Tilslutning til, at det offentlige Tilsyn udstraktes til den ugifte Moders Børn i hendes Hjem. Vi naaede ikke her til en fælles Indstilling, derimod naaede vi det i Kravet om virksommere Forholdsregler i Straffeloven overfor Sædelighedsforbryderen mod Børn. Hver Gang D. Ks Medlemmer finder 255 hverandre i en fælles Udtalelse overfor Offentligheden, da fejrer det kvindelige Sammenhold en Triumf, og D. K.s Arbejde, naar Ligestillingen ligger fast; er jo

at skabe det kvindelige Sammenhold, som det lagde Spiren til her i Landet. Det begyndte med 4 Kvinder, det voksede til Hundreder, til Tusinder, men vor
260 Opgave er ikke løst, før vi tæller i hundrede Tusinder. Punkt 2 om Ligestillingen har svejset vor nuværende kærne sammen gennem 56 Aar, men her var Vanskeligheden endda ikke saa stor, thi her var Maalet og Vejen givet; her gik vi som gennem en Gade med fast Mur paa begge sider, vi havde bare at holde os i Gaden, og de, som ikke vilde være med, maatte gaa hen i en anden Gade, men
265 Punkt 3 er som det store Torv, hvorfra mange Gader udgaar. Under Punkt 3 har vi i Enighed lagt allerførst den ugifte Moders og hendes Barns Sag — derefter den Sag, som hedder offentlig Støtte til Familieforsørgere med Børn, Hustruens Ret til at svare selvstændig Skat, og Arbejdet overfor Straffelovskommission. Alle disse Sager er naturlig voksede ud af vort Arbejde
270 for Ligestillingen. Det var Bertræbelsen for at stille det udenfor Ægteskab fødte Barns Forældre under samme Vilkaar, som førte D. K[.] inde paa Børnesagen, og vi har aldrig foretaget noget Skridt udadtil i denne Sag uden at have det samlede Fællesmøde med os. Det var Arbejdet for Ligelønnen, som førte os ind paa Arbejdet for større Skattelempelser for Familieforsørgere med Børn; naar vi
275 ikke endnu har foretaget nævneværdige Skridt i denne Sag, er Grunden den, at Meningerne indenfor D. K. om Vejene til dette er Maal er for afvigende, men jeg tvivler ikke om er at er, der som nu indenfor vort Kvindesam[f]und opnaaet Enighed om Maalet, saa finder vi ogsaa tilsidst den fælles Vej. Vi arbejder her som overalt i Udviklingens lige Linie. Endelig fører der ogsaa paaviselige Linier
280 fra vort Arbejde for Ligeretten til vort Arbejde med Hensyn til den nye Straffelov. Vi vil have den sidste Levning af Dobbeltmoralen ud af vore Love, og vi vil have den altfor store Lempfældighed, som i Ly af en gammel forældet Lov vises overfor den degenererede Vellystning, som ødelægger vore Smaapiger paa Sjæl og Legeme, brændemærket med en ny Lovs Segl som
285 samfundstjendtlig. Saa kan man bekæmpe nu os, saa meget man vil med Hjælp af Nævninge- det lovens Udskydningsparagraf. Vi skal ikke blive træt af at værge vore Børn mod Sædelighedsforbryderens Mishandling og Besudling. Alt dette af har vi lagt i Punkt 3 paa Programmet, og meget fælle mere vil den kunne rumme, efterhaanden som vi med Taalmodighed og Samvillie arbejder os videre
290 frem. Men derfor har ingen Ret til at betragte dette Punkt som en altslugende Beholder, hvori man kaster alt det, man beskykker med Navnet Kvindesag; ligefra Georgisme, Fredsag og Afholdssag til Esperanto, Raakost og Mensendieck. Jeg har selv med Beklagelse resigneret overfor at se Fredsag som et Led i vort Arbejde, men jeg har maattet indrømme, at vi ligesaa lidt staa samlede her som i f. Eks. Afholdssagen, og desuden har Kvinder her hjemme
295

allerede organiseret sig om Fredsarbejdet som Særsag.

300 Punkt 3 er fuldt af Vanskelighed, men ogsaa af Mulighed. Hvad vi gennem
Generationer har Punkt kæmpet os til under Ligeretskravets Idé, det skulde
bære Frugt i vort Arbejde under Punkt 3. D. K. staar her som Manden ved
Rattet i den med mørke Nat. Han ser hverken Kyst eller Havn, han har kun
Kompasset at styre efter, Kompasset er det gode gamle: fuld Ligestilling mellem
Mand og Kvinde i alle forhold. Det har allerede ført os ind paa de Sager, jeg før
305 nævnte under Punkt 3, det vil sikkert føre os ind paa andre og endnu større
Sager, men til at se dem og vælge de rigtige kræves baade Fantasiens og
Begrænsningens Kunst.

310 D. K. er et Lykkebarn, udstyret fra Vuggen for med begge disse kostelige Evner,
derfor spirer og blomstrer det bestandigt i dets Spor, og selv vore Modstandere
forsmaaer ikke at deltage i Høsten.

Vort Program er godt, som det er, det Resultat er Fællesstyrelsen kommet til, jeg
haaber, at det er lykkedes mig at overbevise Fællesmødet om det samme. Dets 3
315 Punkter danner tilsammen en ubrydelig Helhed. Det ene fører naturligt over i
andet, er Forudsætningen for dette. Uden Kvinders Dygtiggørelse, vil
Ligestillingen for dem være et Vaaben, de ikke kan gøre Brug af: derfor er Punkt
1 ligesaa uundværligt paa Programmet som Punkt 2, men uden Punkt 3:
Fællesopgaverne i Fremtiden, vil Ligestillingen være et Sværd, som rustet i
320 Skeden, fordi der ikke er Brug for det. Giv Kvinderne en stor fælles Opgave i det
kommunale Liv, som faar Hjerterne til at banke i Samtakt, og det Maskineri,
som nu er gaaet i Staa, vil begynde at fungere, som det skal, de kvindelige
Vælgere og de kvindelige Kandidater vil finde Vej til hinanden og ingen
forbenet Modstand vil kunne holde Kvinderne ude af de kommunale Raad.
325 Eller giv dem en stor fælles Opgave i det politiske Liv, et fælles Land at løfte, og
vi vil se det samme Under; hvad Skænd og Formaning og Foragt ikke magtede,
det vil en Fællessag magte, som taler til Følelsen og rusker op i Samvittigheden.
Men en saadan stor Fællessag, den vil have sin Plads under Punkt 3, derfor skal
vi fastholde dette Punkt, det er det tredie Led, som afslutter Ringen, og Ringen
330 er — stor eller lille — uendelig.

Og selv om Mørket i dette Øjeblik ligger tæt for vort Syn, om vi ligesom
Manden ved Rattet i den sorte Nat mangan Gang i vort Hjerter fortvivler, vi
slipper det ikke, thi vi ved, at der kan komme en Dag, hvor Mørket brister, hvor

Vejen frem ligger for os i et straalende Syn, og hvor vi allesammen vil velsigne den lille Baad, som tog os ombord under Dansk Kvindesamfunds Program.

Kilde

340 Manuskript taget fra Kvinden og Samfundet Nr. 16 S. 183-186 + Nr. 17. S. 195-197 efter aftale med udgiveren.

Kildetype

Dokumentation i avis, magasin e.l.

Tags

345 Foredrag, Kvindebevægelsen

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/gyrithe-lemches-tale-ved-dansk-kvindesamfunds-faellesmode-1927>

350

355

360

365

370